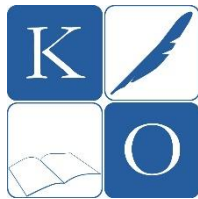

KURATORIUM
OŚWIATY
W KRAKOWIE

Zmiany przepisów prawa w zakresie oświaty samorządowej

Część I

Przedłużenie powierzenia stanowiska dyrektora szkoły od 1 września 2025 r.

Podstawa prawna: art. 63 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1043 ze zm. – dalej: Prawo oświatowe).

Powierzenie stanowiska dyrektora szkoły do 1 września 2025 r.

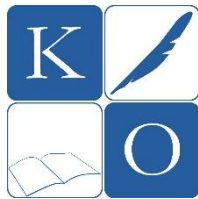
Sposoby obsadzenia stanowiska dyrektora szkoły przed nowelizacją:

1. Konkurs
2. Powierzenie po nierozstrzygniętym konkursie (lub takim, do którego nikt się nie zgłosił), w porozumieniu z kuratorem oświaty.

- następuje okres trwania kadencji dyrektora – po czym:

1. Konkurs
2. Powierzenie po nierozstrzygniętym konkursie jw.

Doraźnie, w razie braku obsadzenia stanowiska – powołanie pełniącego obowiązki, na okres do 10 miesięcy, którego nie można przedłużyć (można natomiast zacząć liczyć go od początku dla nowego p.o., jeżeli w trakcie poprzedniego okresu 10 miesięcy przeprowadzono bezskutecznie, ale ważne konkurs oraz pomimo podjęcia starań, nie znaleziono kandydata do powierzenia stanowiska po nierozstrzygniętym konkursie).

Przedłużenie powierzenia stanowiska dyrektora szkoły od 1 września 2025 r.

Sposoby obsadzenia stanowiska dyrektora szkoły po nowelizacji:

1. Konkurs;
2. Powierzenie po nierozstrzygniętym konkursie (lub takim, do którego nikt się nie zgłosił), w porozumieniu z kuratorem oświaty,

- następuje okres trwania kadencji dyrektora – po czym, opcjonalnie:

3. Przedłużenie powierzenia stanowiska po pozytywnej opinii kuratora oświaty i zasięgnięciu opinii rad i ZZ wskazanych w przepisie;

lub:

1. Nowy konkurs;
2. Powierzenie po nierozstrzygniętym konkursie (lub takim, do którego nikt się nie stawił), w porozumieniu z kuratorem oświaty.

Doraźnie, w razie braku obsadzenia stanowiska – powołanie pełniącego obowiązki, na okres do 10 miesięcy, którego nie można przedłużyć (można natomiast zacząć liczyć go od początku dla nowego p.o., jeżeli w trakcie poprzedniego okresu 10 miesięcy przeprowadzono bezskutecznie, ale ważne konkurs oraz pomimo podjęcia starań, nie znaleziono kandydata do powierzenia stanowiska po nierozstrzygniętym konkursie).

Dokładna treść przepisu

Zgodnie z art. 63 ust. 21a Prawa oświatowego, po upływie okresu, o którym mowa w ust. 21*, organ prowadzący szkołę lub placówkę może przedłużyć powierzenie stanowiska dyrektora szkoły lub placówki na kolejny okres wymieniony w ust. 21, po uzyskaniu pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny oraz po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej, a także zakładowych organizacji związkowych będących jednostkami organizacyjnymi organizacji związkowych reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego albo jednostkami organizacyjnymi organizacji związkowych wchodzących w skład reprezentatywnych organizacji związkowych, zrzeszających nauczycieli, działających w szkole lub placówce, w której przedłuża się powierzenie stanowiska dyrektorowi. W przypadku szkół i placówek prowadzonych przez ministrów przedłużenie powierzenia stanowiska dyrektora szkoły lub placówki następuje po zasięgnięciu również opinii kuratora oświaty. Wymogu zasięgnięcia opinii kuratora oświaty nie stosuje się w przypadku szkół i placówek prowadzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

**Dla przypomnienia, zgodnie z art. 63 ust. 21 Prawa oświatowego, stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych. W uzasadnionych przypadkach można powierzyć to stanowisko na krótszy okres, jednak nie krótszy niż 1 rok szkolny.*

Rodzaje opinii w sprawie przedłużenia powierzenia stanowiska dyrektora

Organ prowadzący jest zobowiązany przed przedłużeniem powierzenia:

- uzyskać pozytywną opinię kuratora oświaty,
- zasięgnąć opinii rady szkoły lub rady pedagogicznej, a także związków zawodowych.

Jaka jest różnica? Bez pozytywnej opinii kuratora oświaty (lub domniemania jej uzyskania po przekroczeniu terminu, o czym niżej), nie można przedłużyć powierzenia stanowiska. Otrzymanie pozytywnej opinii nie obliuguje jednak do powierzenia, jeżeli organ prowadzący zmieni zdanie co do trybu obsadzenia stanowiska.

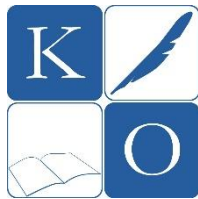
Natomiast po zwróceniu się do rady szkoły lub rady pedagogicznej, a także związków zawodowych (zasięgnięcie opinii), organ prowadzący nie jest związany tym, czy te podmioty odpowiedzą i jaka będzie treść ich opinii (przynajmniej w wymiarze formalnym). Ważne jest, aby po zasięgnięciu tych opinii, umożliwić wypowiedzenie się wskazanym podmiotom w terminie, o którym mowa w art. 63 ust. 21b Prawa oświatowego.

Termin na wydanie opinii

Zgodnie z art. 63 ust. 21b Prawa oświatowego opinie, o których mowa w ust. 21a, są wydawane w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia organu prowadzącego szkołę lub placówkę. Niewydanie opinii w tym terminie uznaje się za wydanie opinii pozytywnej.

Przepisy nie warunkują pod względem formalnym kolejności wykonywania obowiązków, związanych z występowaniem o opinie, w praktyce jednak, wejście w posiadanie opinii rady szkoły lub rady pedagogicznej, a także związków zawodowych, przed wystąpieniem o pozytywną opinię kuratora oświaty, może wzmocnić argumentację zawartą w tym piśmie, przemawiającą za danym kandydatem (lub też sprawić, że organ prowadzący, poznawszy stanowisko ww. podmiotów, w ogóle zrezygnuje z procedury przedłużenia powierzenia na rzecz konkursu).

Okres przedłużenia powierzenia stanowiska

Zgodnie z art. 63 ust. 21c Prawa oświatowego, łączny okres powierzenia stanowiska dyrektora szkoły lub placówki zgodnie z ust. 10 lub 12, a następnie przedłużenia powierzenia tego stanowiska na podstawie ust. 21a, nie może być dłuższy niż 10 lat szkolnych.

Powyższe oznacza, że najczęściej będzie możliwe jednorazowe przedłużenie powierzenia stanowiska dyrektora. Teoretycznie, na podstawie art. 21a, można przy zaistnieniu pewnych szczególnych okoliczności, przedłużyć danej osobie powierzenie stanowiska więcej niż jeden raz – byle łączny okres powierzenia nie był dłuższy niż 10 lat szkolnych. Jest to możliwe w przypadku, gdy pierwsza kadencja była krótsza niż 5 lat szkolnych, co jest sytuacją spotykaną, ale bardzo rzadką.

Jak obliczać długość kadencji w sytuacji, gdy nie rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego?

Na przykładzie najczęstszego przypadku: w szkole od 1 września 2025 r. do 30 czerwca 2026 r., powierzono pełnienie obowiązków dyrektora wicedyrektorowi. W maju 2026 r. odbywa się konkurs, który wygrywa osoba X. Organ prowadzący, musi powierzyć tej osobie stanowisko dyrektora. Z jaką datą? Pomijając kwestie związane z zatwierdzeniem konkursu itp., jeżeli organ postanowi powierzyć w ostatnim możliwym terminie, czyli z 1 lipca 2026 r. na 5 lat szkolnych, to pierwszy rok powierzenia trwać będzie dwa miesiące (od 1 lipca 2026 r. do 31 sierpnia 2026 r.). Powyższe oznacza, że pomimo powierzenia stanowiska na 5 lat szkolnych, w wymiarze kalendarzowym, kadencja będzie trwała 4 lata i 2 miesiące, co jest oczywiście mniej korzystne dla dyrektora. Dlatego należy dążyć do tego, aby zachowywać ciągłość obsady stanowisk dyrektorskich w szkołach (od 1 września do 31 sierpnia), a instytucję powierzenia pełnienia obowiązków traktować absolutnie wyjątkowo.

Co z oceną pracy dyrektora, którego kadencja ma być przedłużona?

Na dzień przygotowania niniejszej prezentacji nie uległo jeszcze zmianie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w publicznym przedszkolu, publicznej szkole podstawowej, publicznej szkole ponadpodstawowej oraz publicznej placówce (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2578) – nie uzupełniono § 1 pkt 4 o sytuację, o której mowa w art. 63 ust. 21a Prawa oświatowego. Niemniej, dla potrzeb pozytywnego zaopiniowania przedłużenia powierzenia stanowiska dyrektora, wydaje się niezbędne przedłożenie ważnej oceny pracy. Jaka powinna być to ocena?

Co z oceną pracy dyrektora, którego kadencja ma być przedłużona?

Dyrektor, który zbliża się do końca kadencji wynikającej z powierzenia stanowiska po konkursie, powinien wystąpić o ocenę pracy. Jeżeli ocena ta będzie wyróżniająca, to samo w sobie jest to rekomendacją dla wdrożenia trybu przedłużenia powierzenia stanowiska (nie ma tu jednak automatyzmu – pomimo oceny wyróżniającej, organ prowadzący i tak może zdecydować się na tryb konkursowy). W przypadku oceny bardzo dobrej, należałoby ją odczytywać jako sygnał o zasadności przeprowadzenia konkursu celem zweryfikowania, czy od bardzo dobrego dyrektora, nie wyłoni on kandydata jeszcze lepszego. Natomiast ocena wyróżniająca jest sygnałem, że dany dyrektor jest najlepszym człowiekiem na danym miejscu i fakt ten, może zostać należycie uhonorowany przedłużeniem powierzenia stanowiska (bo w takiej sytuacji nie trzeba ponosić ciężarów organizacyjnych związanych z konkursem, który i tak z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością, doprowadziłby to wyłonienia na stanowisko dyrektora tej samej osoby).

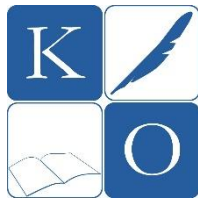
Powyższe rozważania nie wykluczają oczywiście pod względem formalnym przedłużenia powierzenia stanowiska dyrektora osobie, która ma bardzo dobrą ocenę pracy. Przypadek taki, aby przekonać kuratora oświaty do wydania opinii pozytywnej, na pewno musiałby zostać dobrze uzasadniony przez organ prowadzący.

Jak zredagować wystąpienie do kuratora oświaty o zaopiniowanie przedłużenia powierzenia stanowiska dyrektora?

Ze względu na fakt, iż w świetle ukształtowanego orzecznictwa sądów administracyjnych, na gruncie Prawa oświatowego zwrot „w porozumieniu z...”, o którym mowa w art. 63 ust. 12 Prawa oświatowego, oznacza to samo, co „za zgodą” lub „w uzgodnieniu” (tak: uzasadnienie Wyroku NSA z 26 sierpnia 2025 r., III OSK 721/25), faktycznie akceptacja kandydatury w trybie art. 63 ust. 12 ma tożsamy skutek, jak uzyskanie pozytywnej opinii kuratora oświaty, o której mowa w art. 63 ust. 21a Prawa oświatowego. Powoduje, że możliwe jest powierzenie stanowiska danej osobie (lub odpowiednio przedłużenie powierzenia tego stanowiska).

Jest to o tyle istotne, że podobieństwo obu sytuacji pozwala sięgnąć do dorobku praktyki i orzecznictwa sądowego, powstałych na gruncie art. 63 ust. 12 Prawa oświatowego tak, aby ukształtować analogiczny wzorzec postępowania przy uzyskaniu opinii z art. 63 ust. 21a Prawa oświatowego. Co wynika z powyższego?

Jak zredagować wystąpienie do kuratora oświaty o zaopiniowanie przedłużenia powierzenia stanowiska dyrektora?

Wystąpienie o pozytywne zaopiniowanie powierzenia stanowiska dyrektora powinno zawierać komplet informacji na temat tego, że dana osoba spełnia wszystkie wymagania formalne do zajmowania stanowiska kierowniczego w szkole, określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w publicznym przedszkolu, publicznej szkole podstawowej, publicznej szkole ponadpodstawowej oraz publicznej placówce (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2578).

Jak zredagować wystąpienie do kuratora oświaty o zaopiniowanie przedłużenia powierzenia stanowiska dyrektora?

Wystąpienie powinno być uzasadnione merytorycznie tak, aby kurator oświaty formułując opinię, mógł odnieść się do argumentów organu prowadzącego szkołę, ewentualnie skonfrontować je z własną wiedzą o funkcjonowaniu danej szkoły. Zasadne jest podanie przyczyn, dla których organ prowadzący nie widzi potrzeby przeprowadzania konkursu (wyraźne ich wyartykułowanie, nawet, jeśli pośrednio wynikają z załączonych dokumentów, jak np. wyróżniająca ocena pracy), a dyrektor zasługuje na przedłużenie powierzenia stanowiska.

Jak zredagować wystąpienie do kuratora oświaty o zaopiniowanie przedłużenia powierzenia stanowiska dyrektora?

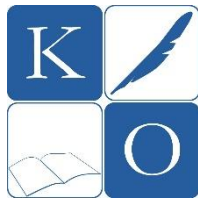
Dobłą praktyką, pozwalającą zweryfikować zamiar przedłużenia powierzenia stanowiska w aspekcie formalnoprawnym, byłoby przedłożenie wraz z dokumentami potwierdzającymi spełnianie wymagań przez kandydata, projektu zarządzenia organu wykonawczego j.s.t. w sprawie przedłużenia powierzenia stanowiska. Nie jest to wymóg formalny, aczkolwiek oczekiwanie takiego sformułowania wystąpienia jest wyrażane przez niektóre sądy administracyjne, np. w cytowanym wyżej uzasadnieniu Wyroku NSA w Warszawie (III OSK 721/25) wskazano, że „osiągnięcie porozumienia”, o którym mowa w art. 63 ust. 12 Prawa oświatowego, oznacza zgodę obu organów na **treść projektu zarządzenia** powierzającego konkretnej osobie stanowisko dyrektora szkoły. Przenosząc to rozwiązanie na grunt nowego art. 63 ust. 21a Prawa oświatowego należałoby oczekiwać, że organ prowadzący, występując o pozytywną opinię kuratora oświaty, m.in. przedłoży projekt zarządzenia przedłużającego powierzenie stanowiska na tej podstawie prawnej.

Jak zredagować wystąpienie do kuratora oświaty o zaopiniowanie przedłużenia powierzenia stanowiska dyrektora?

Kurator oświaty, oprócz indywidualnych argumentów przemawiających za przedłużeniem powierzenia stanowiska konkretnej osobie, będzie badał również okres, o jaki planuje się przedłużyć kadencję dyrektora (w sytuacji, gdy okres przedłużenia powierzenia miałby być krótszy niż 5 lat, zasadne jest podanie przyczyn takiego stanu rzeczy – np. informacja od dyrektora o planowanym przejściu na emeryturę, wdrażane zmiany organizacyjne w szkole – np. zamiar utworzenia zespołu w kolejnym roku szkolnym, podjęcie uchwały docelowej w sprawie likwidacji szkoły w kolejnym roku szkolnym itp.). Zasadą jest, że kadencja powinna trwać 5 lat szkolnych, gdyż przyczynia się to do stabilności zarządzania jednostką.

Niezależnie od dokumentów i argumentacji przedstawionej przez organ prowadzący, przy wydawaniu opinii w sprawie przedłużenia stanowiska dyrektora, kurator oświaty będzie brał także posiadaną z urzędu wiedzę o funkcjonowaniu danej szkoły, skargach na dyrektora, które zostały uznane za zasadne, wynikach przeprowadzanych kontroli itp.

Co z dyrektorami menedżerami?

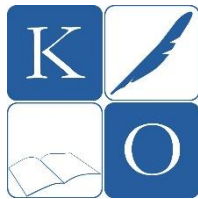
Nowelizacja wprowadziła też zmianę w art. 63 ust. 22 Prawa oświatowego. Zgodnie z jego aktualnym brzmieniem, przepisy ust. 1 i 10-21c stosuje się odpowiednio do osoby, o której mowa w art. 62 ust. 2. Oznacza to, że przedłużyć kadencję można również dyrektorowi menedżerowi.

W projekcie zmiany Prawa oświatowego z 15 lipca 2025 r. zaproponowano dodatkowo, aby w przypadku szkół samorządowych znieść wymóg zasięgnięcia opinii kuratora oświaty odnośnie powierzenia stanowiska szkoły dyrektorowi menedżerowi. Projekt ten jest obecnie w fazie prac legislacyjnych.

Ile razy można skorzystać z przedłużenia powierzenia stanowiska dyrektora na podstawie nowych przepisów?

Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych. W uzasadnionych przypadkach można powierzyć to stanowisko na krótszy okres, jednak nie krótszy niż 1 rok szkolny. Zatem, jeżeli jakiś dyrektor miał powierzone stanowisko na 2 lata szkolne, to po upływie tego okresu, można w trybie nowych przepisów, powierzyć mu stanowisko na kolejny okres. Może to być zarówno rok szkolny, dwa lata lub 5 lat, bo na tyle pozwala art. 63 ust. 21 Prawa oświatowego. Zatem teoretycznie, w przypadku pierwszego powierzenia stanowiska dyrektora na okres krótszy niż 5 lat szkolnych, możliwe wydaje się przedłużenie powierzenia stanowiska nie tylko jednokrotne, ale też kilkukrotne – byleby łączny okres powierzenia, licząc od pierwszej czynności w tym przedmiocie, nie przekroczył 10 lat szkolnych (art. 63 ust. 21c Prawa oświatowego).

Podsumowanie

Jeżeli organ prowadzący jest zadowolony z pracy dyrektora szkoły, a organ sprawujący nadzór pedagogiczny (kurator oświaty), nie ma do takiego dyrektora zastrzeżeń, wprowadzone rozwiązanie, polegające na możliwości przedłużenia powierzenia stanowiska na kolejny okres, pozwoli odciążyć pod względem biurokratycznym, finansowym i organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego od obowiązków związanych z przeprowadzaniem konkursów tam, gdzie byłoby to niepotrzebną formalnością lub uciążliwością, bez realnego wpływu na rezultat w postaci obsady stanowiska.

Część II

Propozycje zmian w Prawie oświatowym zawarte w projekcie ustawy z 15 lipca 2025 r.

Minęło już 8 lat od wejścia w życie ustawy Prawo oświatowe. Okres ten, częściowo nakładający się na regulacje specustaw (COVID-19, wojna na Ukrainie), pozwolił na ukształtowanie praktyki i orzecznictwa sądów administracyjnych, ukierunkowujących stosowanie i interpretację przepisów. Z jednej strony pewne rozwiązania okrzepły w porządku prawnym i nie wymagają ingerencji ustawodawcy, inne jednak, w wyniku różnych czynników (presja społeczna, pieniactwo procesowe), uległy wynaturzeniu, paraliżując m.in. proces zarządzania strukturami oświatowymi. Naprzeciw tym wyzwaniom wychodzi propozycja zmian w Prawie oświatowym, zawarta w projekcie ustawy z 15 lipca 2025 r. Jakich zmian można oczekiwać w razie uchwalenia tych przepisów i które z nich będą miały istotne znaczenie dla jednostek samorządu terytorialnego?

Ułatwienia w przekazywaniu prowadzenia szkoły osobie prawnej lub osobie fizycznej przez jednostkę samorządu terytorialnego

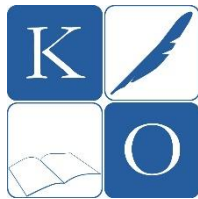
Jak jest obecnie?

Zgodnie z art. 9 ust. 1 Prawa oświatowego, jednostka samorządu terytorialnego, będąca organem prowadzącym szkołę liczącą nie więcej niż 70 uczniów, na podstawie uchwały organu stanowiącego tej jednostki oraz po uzyskaniu **pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny**, może przekazać z dniem 1 września danego roku, w drodze umowy, osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego, z wyjątkiem osoby, o której mowa w ust. 2, lub osobie fizycznej, prowadzenie takiej szkoły, o ile szkoła ta nie jest jedyną szkołą danego typu prowadzoną przez tę jednostkę samorządu terytorialnego zgodnie z art. 8 ust. 15 lub 16. Przepis nie dotyczy szkoły artystycznej.

Proponowana zmiana: usunięty zostanie wymóg uzyskania pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny; wymagane będzie uzyskanie opinii tego organu, ale nie będzie ona miała charakteru wiążącego.

Dodatkowo, dodany ma zostać przepis regulujący przejęcie prowadzenia przekazanej szkoły przez inną osobę w sytuacji, gdyby osoba fizyczna, której pierwotnie przekazano prowadzenie szkoły, przechodziła na emeryturę lub rentę.

Utrzymany natomiast zostanie zakaz przekazywania prowadzenia szkół spółkom komunalnym.

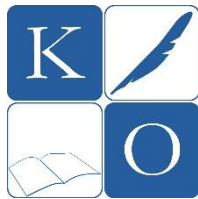

Zmiany w przekształcaniu i likwidowaniu szkół lub placówek samorządowych

Jak jest obecnie?

Przepis regulujący likwidację (stosowany odpowiednio do przekształceń szkół) to art. 89 Prawa oświatowego:

1. Jest bardzo ogólnikowy.
2. Nie precyzuje, jaka czynność związana ze zmianą funkcjonowania szkoły jest jej przekształceniem (wywodzone jest to z orzecznictwa sądów administracyjnych).
3. Nie podaje dokładnie, jak proces powinien przebiegać na gruncie formalnym (kształt uchwał intencyjnych i docelowych kształtuje w sposób niejednorodny praktyka).
4. Stawia wymóg uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty nie precyzując, jakie elementy kurator oświaty ma przed wydaniem opinii zbadać (kształtowane jest to przez niejednolite orzecznictwo sądów administracyjnych).
5. Opinia kuratora oświaty wydawana jest w formie postanowienia administracyjnego, na które służy zażalenie do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, podczas gdy z charakteru czynności wynika, że jest ona bliższa nadzorowi nad działalnością gminy, niż postępowaniu administracyjnemu.
6. Niejednolity charakter opinii kuratora oświaty rodzi rozbieżności interpretacyjne, czy np. w postępowaniu o wydanie takiej opinii, stroną jest wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego, czy też rodzice uczniów likwidowanej szkoły.
7. Przy wszystkich ww. wadach powoduje, że sprawy o zaopiniowanie likwidacji lub przekształcenia trwają bardzo długo, niwecząc nieraz sam zamysł czynności ze względu na upływ czasu.

Zmiany w przekształcaniu i likwidowaniu szkół lub placówek samorządowych

Jak ma być po zmianach?

1. Ujednolicona zostanie forma, w jakiej należy wyrazić zamiar likwidacji lub przekształcenia (uchwała organu stanowiącego j.s.t. – usankcjonowanie dotychczasowej praktyki).
2. Jednoznacznie określona zostanie forma i treść zawiadomienia o zamiarze likwidacji lub przekształcenia, a także katalog adresatów, do których ma być skierowane.
3. Jasno określony zostanie katalog dokumentów, jakie organ zamierzający zlikwidować szkołę zobowiązany jest dołączyć do zawiadomienia, przeprowadzenia konsultacji społecznych i ich udokumentowania.
4. Wydłużeniu ulegnie okres, w którym kurator oświaty zobowiązany jest wydać opinię w sprawie likwidacji (dalej pozostaje wymóg uzyskania pozytywnej opinii) z 30 do 60 dni.
5. Organ zamierzający zlikwidować szkołę, będzie zobowiązany z własnej inicjatywy dostarczyć kuratorowi oświaty wraz z wystąpieniem o opinię komplet dokumentów, związanych z zawiadomieniem o zamiarze likwidacji lub przekształcenia oraz konsultacjami społecznymi.
6. Kurator oświaty z kolei będzie obowiązkowo przeprowadzał oględziny i na podstawie całości ustaleń wydawał opinię oceniając zasadność, zgodność z prawem danej likwidacji lub przekształcenia, ale także ocenę zmiany warunków nauki w następstwie likwidacji lub przekształcenia, warunków transportu oraz konsekwencji w obszarze zmian obwodów szkół.
7. Od opinii kuratora oświaty będzie przysługiwała skarga do WSA, a nie zażalenie do ME jak do tej pory.

Zmiany w przekształcaniu i likwidowaniu szkół lub placówek samorządowych

Wprowadzone również mają zostać dalsze zmiany:

1. W przekształcaniu innych form wychowania przedszkolnego w przedszkola (wyłączenie procedury przekształcenia i zastąpienie jej stosowaniem art. 88 Prawa oświatowego – tak, jak przy zakładaniu nowych szkół);
2. W likwidowaniu innych form wychowania przedszkolnego (uściślenie, że w tym przypadku stosuje się procedurę przekształcenia szkoły);
3. Dopuszczone zostanie zlikwidowanie jedynej szkoły podstawowej na terenie gminy, przy spełnieniu ściśle określonych warunków (m.in. liczba uczniów poniżej 70, negatywna prognoza demograficzna, zawarcie porozumienia z gminą ościenną).

WAŻNE!

Projekt ustawy przewiduje (art. 16), że w sprawach likwidacji lub przekształcenia publicznego przedszkola, szkoły lub placówki, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym. Oznacza to, że jeżeli organ jednostki samorządu terytorialnego zainicjuje likwidację szkoły przed wejściem w życie ustawy, to toczyć będzie się ona na przepisach dotychczasowych, natomiast jeśli będzie oczekiwał na wejście w życie ustawy, aby zastosować przepisy korzystniejsze, to musi pamiętać o zachowaniu terminu z art. 89 ust. 1 Prawa oświatowego (koniec lutego 2026 r.)

Zmiany w zasadach tworzenia i funkcjonowania zespołów szkół

Jak jest obecnie?

W omawianym obszarze aktualnie panuje zasada, że nie można połączyć w zespół szkół tego samego typu (art. 91 ust. 1 Prawa oświatowego). Połączenie w zespół lub włączenie do zespołu, wymaga uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty (art. 91 ust. 11 Prawa oświatowego).

Jak ma być po zmianach?

Dopuszczona zostanie możliwość łączenia w zespół szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, prowadzonych przez ten sam organ.

Nie będzie już wymogu uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty w przypadku zamiaru połączenia w zespół szkół lub włączenia szkoły do zespołu. Utrzymany natomiast zostanie wymóg uzyskania opinii kuratora oświaty przed czynnością – treść opinii nie będzie jednak wiążąca dla jednostki samorządu terytorialnego.

Zmiany w tworzeniu i funkcjonowaniu szkół filialnych

Zgodnie z wykładnią prawa ukształtowaną na gruncie obecnie obowiązujących przepisów Prawa oświatowego, utworzenie szkoły filialnej następuje przez przekształcenie szkoły podstawowej, której szkoła filialna ma zostać podporządkowana. W rezultacie powstaje szkoła podstawowa o strukturze klas I-VIII z podporządkowaną organizacyjnie szkołą filialną o strukturze klas I-III lub I-IV.

Proponowane zmiany prawa przewidują, że utworzenie szkoły filialnej będzie również mogło nastąpić przez przekształcenie szkoły podstawowej o strukturze klas I-VIII w szkołę filialną o strukturze I-III lub I-IV, ale podporządkowaną innej szkole podstawowej. Pozwoli to na tworzenie szkół filialnych ze szkół o pełnej strukturze organizacyjnej, bez konieczności mnożenia jednostek systemu oświaty.

Zmiany w ustalaniu sieci szkół

W projekcie przewidziano istotne zmiany związane z ustalaniem i zmienianiem sieci szkół podstawowych, w szczególności związane z ustalaniem ich obwodów.

Obwody szkół podstawowych nie będą już ustalone w ich aktach założycielskich, ale wyłącznie w uchwale sieciowej. Oznacza to, że zmiana granic obwodu szkoły nie będzie wymagała faktycznego przekształcenia dwóch szkół, ze wszystkimi wymogami formalnymi (odpowiednie stosowanie przepisów o likwidacji).

Znacząco uprości to i przyspieszy zmianę obwodów, pozwalając gminom na szybsze reagowanie na zmieniające się potrzeby demograficzne poszczególnych części miast czy wsi.

Zmiana obwodu szkoły w uchwale sieciowej będzie wymagała pozytywnej opinii kuratora oświaty (opinia będzie zaskarżalna do WSA jak do tej pory). Jest to podyktowane wysokim stopniem skomplikowania uchwały w jej części merytorycznej, w szczególności koniecznością sprawdzenia, czy cały teren gminy został podzielony i przypisany do obwodów poszczególnych szkół podstawowych tak, aby nie dochodziło do dublowania przypisania poszczególnych adresów do różnych jednostek.

Zmiany w ustalaniu sieci przedszkoli

Nowelizacja przewiduje uchylenie art. 32 ust. 4 Prawa oświatowego. Oznacza to, że jeżeli przepisy wejdą w życie, ustalenie sieci przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, nie będzie wymagało uzyskania przez gminę uprzedniej, pozytywnej opinii kuratora oświaty; co więcej, zniesiony zostanie w ogóle obowiązek uzyskania opinii.

Rozwiązanie to podyktowane jest faktem, że w przypadku sieci przedszkolnej, nie tworzy ona żadnego nowego bytu w postaci jednostki systemu oświaty o określonych parametrach (jak np. szkoła podstawowa z ustalonym obwodem – w przypadku przy sieci szkolnej), a jedynie ujawnia dane wynikające z innych dokumentów, porządkując je w jednym akcie tak, aby był on przystępną i przejrzystą informacją dla obywateli.

Zmiany w strukturze szkół podstawowych

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami Prawa oświatowego, szkoła podstawowa powinna funkcjonować w strukturze klas I-VIII, a w przypadku szkół podstawowych dla dorosłych, klas VII i VIII.

Wyjątkowo, w przypadkach uzasadnionych miejscowymi warunkami, obecnie dopuszcza się tworzenie szkół podstawowych o strukturze klas I-III albo I-IV.

Omawiany projekt zmian w prawie, uelastyczni powyższe regulacje. Będzie możliwe również tworzenie szkoły podstawowej o strukturze klas IV-VIII, pod warunkiem podporządkowania jej organizacyjnie co najmniej jednej szkoły filialnej o strukturze klas I-III albo I-IV (zniknie ograniczenie możliwości podporządkowania maksymalnie dwóch szkół filialnych).

Odpowiadając na potrzeby demograficzne, nowelizacja dopuści również możliwość nauczania w klasach łączonych, gdzie łączenie obejmie wszystkie obowiązkowe zajęcia edukacyjne prowadzone w klasach I, II lub III, jeżeli do tych klas uczęszcza łącznie nie więcej niż 12 uczniów.

Szkoły podstawowe dwujęzyczne

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami Prawa oświatowego, nie ma możliwości tworzenia szkół podstawowych dwujęzycznych – istnieć mogą wyłącznie szkoły podstawowe z oddziałami dwujęzycznymi.

Nowelizacja przewiduje pojawienie się nowego podtypu jednostek systemu oświaty – szkół podstawowych dwujęzycznych. Szkoły te będą mogły funkcjonować wyłącznie w strukturze zespołów szkół, w skład których będą wchodzić ściśle określone szkoły ponadpodstawowe dwujęzyczne lub z oddziałami dwujęzycznymi, gdzie będzie możliwość kontynuacji nauki drugiego języka nauczania ze szkoły podstawowej dwujęzycznej.

Zgodnie z projektem, szkołą podstawową dwujęzyczną będzie publiczna szkoła podstawowa obejmująca strukturą organizacyjną wyłącznie klasy VII i VIII, w której wszystkie oddziały są oddziałami dwujęzycznymi. Szkole takiej nie będzie ustalany obwód. Nowelizacja określi również zasady przyjmowania kandydatów do szkoły tego typu.

Zakładanie i prowadzenie szkół podstawowych dwujęzycznych ma należeć do zadań powiatu.

Zmiany w funkcjonowaniu świetlic

Obecnie obowiązujące przepisy Prawa oświatowego, regulujące zapewnianie zajęć świetlicowych, są z jednej strony nieadekwatne do obecnych potrzeb uczniów (np. organizacja zajęć, które mają zapewniać odrabianie lekcji), jak i często obchodzone przez gminy, które różnymi metodami próbują ograniczać wymiar działania świetlic szkolnych na rzecz organizowania świetlic środowiskowych lub podobnej aktywności w domach kultury.

Nowelizacja zakłada, że zajęcia świetlicowe będą bardziej ukierunkowane na potrzeby wynikające z realizacji podstawy programowej, co silniej zwiąże ich rolę z działalnością szkoły, a nie innej instytucji.

Po raz pierwszy przewiduje się możliwość zorganizowania zajęć świetlicowych również dla dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w oddziale przedszkolnym, funkcjonującym w danej szkole.

Uporządkowany zostanie proces składania wniosków rodziców o zapewnienie zajęć świetlicowych, a także ustalania godzin pracy świetlicy w poszczególnych dniach tygodnia, z ograniczeniem do 12 godzin dziennie.

Projekt przepisów przewiduje również możliwość zapewnienia dobrowolnego i odpłatnego podwieczorku dla uczniów i dzieci korzystających z zajęć świetlicowych.

Uregulowanie korzystania z budynków szkolnych do celów innych niż oświatowe

Nowelizacja przewiduje dodanie do Prawa oświatowego nowego przepisu, regulującego zasady wykorzystywania budynków jednostek systemu oświaty do celów innych, niż oświatowe, takich jak:

- Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3,
- Polityka senioralna,
- Uczenie się przez całe życie,
- Ochrona zdrowia,
- Kultura,
- Wdrażanie programów pobudzania aktywności obywatelskiej.

Warunkiem wykorzystania budynków w ww. celach będzie zapewnienie, że nie wpłynie to niekorzystnie na warunki funkcjonowania danej jednostki systemu oświaty, przede wszystkim w obszarze bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

Proponowany przepis jest przedmiotem dyskusji w toczącym się procesie legislacyjnym – przede wszystkim w wymiarze zasad ponoszenia kosztów związanych z działalnością w danym budynku podmiotów o różnym statusie prawnym.

Zmiany w prowadzeniu szkół publicznych przez osoby inne niż jednostki samorządu terytorialnego

Lata funkcjonowania szkół publicznych, prowadzonych przez osoby fizyczne, ujawniły poważny problem związany z sytuacją śmierci osoby prowadzącej (która automatycznie powodowała wygaśnięcie decyzji administracyjnej i ustanie bytu szkoły prowadzonej przez taką osobę). Ustawodawca kilka lat temu podjął pierwsze kroki w celu wyeliminowania ryzyk z tym związanych, wprowadzając możliwość wskazania przez osobę fizyczną prowadzącą szkołę publiczną, następcy prawnego, który w razie jej śmierci będzie kontynuował prowadzenie szkoły.

Rozwiązanie to jednak okazało się niewystarczające dla zapewnienia bezpieczeństwa prawnego uczniów tego typu szkół, dlatego omawiany projekt zmian prawa zmierza do wprowadzenia obowiązku wskazywania następcy prawnego osoby fizycznej prowadzącej szkołę publiczną, a także corocznego aktualizowania tej informacji wobec organu, który wydał zezwolenie na założenie szkoły.

Zmiany w zakładaniu szkół i przedszkoli niepublicznych

Nowelizacja przewiduje obowiązek spełniania nowego wymogu przy zakładaniu szkół niepublicznych (dopisany zostanie do art. 14 ust. 3 Prawa oświatowego). Szkoła będzie musiała zapewniać odpowiednie warunki lokalowe, zgodnie z art. 168 ust. 4 pkt 4 lit. a-c. Do tej pory też musiała, ale było to tylko sprawdzane przez organ ewidencyjny na etapie wpisu do ewidencji. Po zmianie, element ten będzie badany również przez kuratora oświaty przy wydawaniu pozytywnej opinii, poprzedzającej ubieganie się o wpis do ewidencji szkół niepublicznych. Regulacja ta pozwoli uniemożliwić tworzenie (a właściwie rejestrowanie) szkół w wirtualnych biurach, ukierunkowanych na odpłatną działalność wyłącznie online, niespełniających podstawowych wymogów w zakresie bazy, wyposażenia i bezpieczeństwa.

Projekt przewiduje również wprowadzenie przepisu dyscyplinującego osoby, które zamierzają założyć szkołę niepubliczną. Zgodnie z propozycją, pojawią się terminy ograniczające składanie wniosków o wpis do ewidencji szkół niepublicznych na przestrzeni roku (aby wyeliminować zjawisko składania wniosków w sierpniu „na ostatnią chwilę”) – co do zasady do 31 maja w danym roku kalendarzowym, co wiązać się będzie też z odpowiednio wcześniejszym obowiązkiem uzyskiwania przez wnioskodawców pozytywnej opinii kuratora oświaty.

Zmiany w zakładaniu szkół i przedszkoli niepublicznych – c.d.

Zgodnie z propozycją zawartą w projekcie, zmianie ulegnie kształt zgłoszenia niepublicznej szkoły do ewidencji. M.in. pojawi się wymóg ważności opinii ppoż. i sanitarnej – do 6 miesięcy przed datą zgłoszenia; uregulowana zostanie dotychczasowa praktyka związana z przedkładaniem tytułu prawnego do bazy lokalowej, w której ma być założona szkoła.

Pojawi się również wymóg uzyskania, przed wpisem do ewidencji niepublicznego przedszkola, pozytywnej opinii kuratora oświaty o spełnieniu wymagań z art. 13 ust. 6 Prawa oświatowego.

Uregulowany zostanie kształt wystąpienia o pozytywną opinię kuratora oświaty, niezbędną do wpisania szkoły niepublicznej (czyli o spełnieniu wymagań z art. 14 ust. 3 lub art. 13 ust. 6 Prawa oświatowego) – będzie musiało zawierać takie same załączniki, jak późniejsze zgłoszenie do ewidencji.

Rozszerzeniu ulegnie katalog informacji zawartych w zaświadczeniu o wpisie do ewidencji o dane adresowe osoby prowadzącej jednostkę niepubliczną.

Zmiany w zakładaniu szkół i przedszkoli niepublicznych – c.d.

Projekt nowelizacji przewiduje również, że pojawią się w ustawie nowe podstawy wykreślenia jednostki niepublicznej z ewidencji szkół i placówek niepublicznych. Będzie to niedopełnienie obowiązku zgłoszenia zmiany danych jednostki do ewidencji i stwierdzenie przez SANEPID lub PSP, że warunki lokalowe nie zapewniają bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pracy. Doprecyzowane zostanie także, że wykreślenie może również nastąpić na wniosek osoby prowadzącej (w związku z likwidacją jednostki – usankcjonowanie dotychczasowej praktyki).

Projekt przewiduje również doprecyzowanie art. 172 Prawa oświatowego, dotyczącego statutu szkół niepublicznych – m.in. będzie miał zawierać katalog otwartej regulacji (jak w przypadku statutu szkoły publicznej), potwierdzona ma zostać również na poziomie ustawowym wynikająca z dotychczasowej praktyki forma decyzji administracyjnej dla skreślenia z listy uczniów szkoły niepublicznej. Przewiduje się także wprowadzenie obowiązku określenia zasad zwiększania opłat za naukę w szkole niepublicznej – co jest ważne dla rodziców uczniów i uczniów pełnoletnich, gdyż sprawy te są częstym powodem sporów, a podlegają jurysdykcji sądów powszechnych, a nie kuratorów oświaty*

* - przy czym ten przepis nie wiadomo czy i w jakim kształcie zostanie w projekcie ustawy, bo wzbudza wątpliwości już na etapie konsultacji międzyresortowych.

Zmiany w zakładaniu szkół i przedszkoli niepublicznych – c.d.

Projekt ustawy przewiduje uzupełnienie przy szkołach niepublicznych regulacji, której brak jest bardzo odczuwalny w ich obecnym funkcjonowaniu. Art. 68 ust. 9 Prawa oświatowego, t.j. przepis regulujący zastępowanie nieobecnego dyrektora w szkołach publicznych, ma być odpowiednio stosowany w szkołach niepublicznych. Znacząco ułatwi to sprawowanie nadzoru nad tymi jednostkami.

Dotychczas istniejący obowiązek sprawdzenia spełnienia wymagań przez niepubliczną szkołę w terminie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia przez nią działalności, ma zostać rozszerzony również na niepubliczne przedszkola.

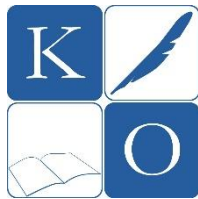
Zasadniczo zaproponowany kształt przepisów jest ważny nie tylko dla niepublicznych jednostek systemu oświaty, ale też dla samorządów. Wzmocnienie narzędzi nadzoru nad jednostkami niepublicznymi, pozwoli zablokować powstawanie takich, które nie spełniają minimalnych, ustawowych wymagań (co przy obecnie obowiązujących przepisach jest trudne do wychwycenia), a jednocześnie, w czasie kryzysu demograficznego, mogą przyczynić się do zwiększenia zainteresowania jednostkami publicznymi, prowadzonymi przez samorządy.

Zmiany we właściwości organów odwoławczych

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, kurator oświaty jest m.in. organem odwoławczym w sprawach dotyczących udzielenia zezwolenia na założenie publicznej szkoły przez osobę inną niż jednostka samorządu terytorialnego, a także w sprawach związanych z odmową, zmianą lub wykreśleniem wpisu z ewidencji szkół i placówek niepublicznych. Powoduje to zarzuty o naruszenie konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania, gdyż w tych samych sprawach, na etapie pierwszej instancji, kurator oświaty występuje też jako organ opiniujący lub inicjujący postępowania.

Po nowelizacji, kurator oświaty nie będzie już organem odwoławczym w ww. sprawach, dlatego organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego będą musiały zmodyfikować treść pouczeń zawieranych w wydawanych decyzjach administracyjnych.

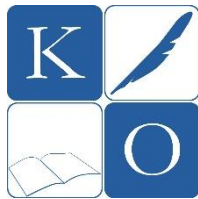

Podsumowanie

Projekt nowelizacji Prawa oświatowego z 15 lipca 2025 r. odpowiada na liczne problemy, jakie ujawniły się w praktyce stosowania przepisów tej ustawy. Zawiera z jednej strony regulacje uelastyczniające zarządzanie strukturą i sieciami jednostek systemu oświaty, a z drugiej doprecyzowujące niejasne procedury, sankcjonując ukształtowaną praktykę i biorąc pod uwagę wnioski z orzeczeń sądów administracyjnych.

Niektóre rozwiązania, w razie wejścia w życie, będą oczywiście musiały być stosowane z zachowaniem zasad zdrowego rozsądku. Przykładowo połączenie przez gminę w zespół dwóch szkół podstawowych, położonych na terenie tej samej wsi, będzie mogło zostać ocenione jako racjonalny ekonomicznie i organizacyjnie krok, nie zagrażający bezpieczeństwu uczniów i nie wpływający negatywnie na realizację przez jednostki ich ustawowych celów. Niemniej zastosowanie tego samego przepisu w stosunku do kilkunastu szkół, prowadzonych na terenie kilkuset tysięcznego miasta, w sposób oczywisty mogłoby prowadzić do przeciążenia obowiązkami dyrektora takiej struktury.

Dlatego więcej możliwości dla jednostek samorządu terytorialnego, jakie stworzy nowelizacja w razie wejścia w życie, oznacza też dużą odpowiedzialność za skutki przyjmowanych rozwiązań.

Część III

Przypomnienie najważniejszych zmian w przepisach, jakie obowiązywać będą w obecnym roku szkolnym

Nowe przedmioty (edukacja zdrowotna i edukacja obywatelska)

Edukacja zdrowotna [zamiast wychowania do życia w rodzinie, organizowana analogicznie jak wdż]

EZ to nowoczesny przedmiot, którego celem jest wyposażenie dzieci i młodzieży w rzetelną wiedzę, umiejętności oraz postawy umożliwiające skuteczne dbanie o zdrowie własne i innych osób we wszystkich jego wymiarach: fizycznym, psychicznym, społecznym, środowiskowym i cyfrowym.

EZ obejmuje nie tylko obszar medyczny czy biologiczny, lecz także zagadnienia związane z emocjami, relacjami, odpowiedzialnością, wartościami i dobrostanem. Uczy podejmowania świadomych decyzji zdrowotnych. Promuje zdrowy styl życia. Rozwija umiejętności komunikacji, empatii i troski o siebie i otoczenie. Pozwala ustrzec się przed różnorodnymi zagrożeniami – od chorób zakaźnych, przez uzależnienia, po dezinformację.

Nowe przedmioty (edukacja zdrowotna i edukacja obywatelska)

Edukacja zdrowotna to korzyści na całe życie. Wiedza = bezpieczeństwo

W dobie kryzysu zdrowia psychicznego i różnego rodzaju zagrożeń **edukacja zdrowotna może uratować zdrowie i życie!**

Edukację zdrowotną popierają instytucje i organizacje wyspecjalizowane w zdrowiu, edukacji, wychowaniu (m.in. konferencje rektorów akademickich, związki lekarskie, związki harcerskie).

Podstawy programowe dostosowane do wieku dzieci i młodzieży.

Przedmiot nauczany w klasach IV-VI i VII-VIII szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych, nieobowiązkowy (bez oceny).

Eksperti postulują, by edukacja zdrowotna była w przyszłości obowiązkowa (m.in. Konrad Ciesiołkiewicz z Państwowej Komisji ds. przeciwdziałania pedofilii, czy dr Aleksandra Lewandowska, konsultant krajowa w dziedzinie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży).

Treści dotyczące zdrowia seksualnego stanowią tylko niewielką część programu – około 10%, czyli tyle samo co w dotychczasowym WDŻ.

Nowe przedmioty (edukacja zdrowotna i edukacja obywatelska)

Edukacja obywatelska [zamiast historii i terazniejszości]

Nowoczesny przedmiot nauczany w szkołach ponadpodstawowych.

Korzyści:

umiejętność współpracy, budowanie poczucia wspólnoty

działania projektowe – w tym m.in. wchodzenie w rolę lidera

działania obywatelskie, postawy patriotyczne

umiejętność prowadzenia dyskusji, sporu z wykorzystaniem argumentów, sprawdzonych informacji

Organizacja zajęć:

LO – 2 godziny w drugiej klasie, 1 godzina w trzeciej klasie

technikum – 1 godzina w drugiej, trzeciej i czwartej klasie

szkoła branżowa I stopnia – 1 godzina w drugiej klasie i 1 godzina w trzeciej klasie.

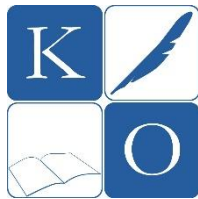

Nowa podstawa programowa z WF

Podstawa programowa w zakresie kształcenia ogólnego została opracowana przez ekspertów wskazanych przez MEN, MZ i MSiT. Wśród członków zespołu były m.in. mistrzynie i olimpijki – Otylia Jędrzejczak, Monika Pyrek.

Nowa podstawa programowa przewiduje m.in.:

- ograniczenie wymagań o charakterze wiedзовym;
- rozwijanie wachlarza umiejętności ruchowych, które umożliwią dzieciom podejmowanie różnych form aktywności przez całe życie;
- stworzenie środowiska wspierającego aktywność fizyczną, które nie opiera się na wykonywaniu określonych elementów technicznych;
- w przypadku klas I–III szkoły podstawowej – uwzględnienie obowiązku przeprowadzenia w każdej klasie testów sprawnościowych;
- w przypadku klas VII–VIII szkoły podstawowej – dział fakultatywny umożliwiający zapoznanie się przez uczniów z ćwiczeniami, które są stosowane w trakcie rekrutacji do służb mundurowych i innych zawodów wymagających wysokiej sprawności fizycznej;
- w przypadku liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I i II stopnia – dział umożliwiający zapoznanie się przez uczniów z ćwiczeniami, które są stosowane w trakcie rekrutacji do służb mundurowych i innych zawodów wymagających wysokiej sprawności fizycznej.

Dalsze zmiany

Religia/etyka – tylko jedna godzina w tygodniu na pierwszej lub ostatniej lekcji

Cyfryzacja szkół i legitymacje cyfrowe

Program „Cyfrowy Uczeń” dostarczy ponad 735 tys. urządzeń (laptopy, tablety, chromebooki), powstanie 12 tys. pracowni AI i 4 tys. pracowni STEM. Równolegle wprowadzone zostaną legitymacje cyfrowe dla uczniów i nauczycieli – zastąpią dokumenty papierowe, ułatwią potwierdzanie tożsamości i dostęp do ulg.

Branżowe Centra Umiejętności

W całej Polsce powstaje ponad 120 Branżowych Centrów Umiejętności – nowoczesnych ośrodków kształcenia zawodowego, łączących edukację z praktyką oraz współpracą z pracodawcami i uczelniami. Ich celem jest lepsze dopasowanie edukacji do rynku pracy poprzez kursy, szkolenia i praktyczne kształcenie zawodowe.

Korzystne zmiany dla nauczycieli

Koniec z godzinami dostępności – tzw. godzinami czarnkowymi

Zgodnie z postulatami środowiska oświatowego, nowelizacja Karty nauczyciela zniósła tzw. godziny czarnkowe. Nauczyciele (w ramach swojego tygodniowego czasu pracy) będą mogli nadal realizować konsultacje, których organizacja będzie dostosowana do rzeczywistych potrzeb uczniów.

Wprowadzone zmiany zapewnią większą elastyczność w organizacji czasu pracy nauczycieli oraz zmniejszają obciążenia organizacyjne dla dyrektorów.

Podwyższenie nagrody jubileuszowej za 40 lat pracy do 300 % wynagrodzenia miesięcznego i wprowadzenie nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy – 400 % wynagrodzenia miesięcznego.

Podwyższenie wysokości odpraw w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne:

- po 10 latach pracy – dwumiesięczna odprawa (obecnie – nauczyciel, który przepracował mniej niż 20 lat w szkole),
- po 15 latach pracy – trzymiesięczna odprawa (obecnie – nauczyciel, który przepracował w szkole co najmniej 20 lat),
- po 20 latach – sześciomiesięczna odprawa.

Najistotniejsze zmiany ustawowe w zakresie pragmatyki zawodowej nauczycieli

- ujednolicenie tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli praktycznej nauki zawodu z tygodniowym obowiązkowym wymiarem godzin zajęć nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych – 18 godzin tygodniowo;
- poszerzenie grupy nauczycieli uprawnionych do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego – świadczeniem tym zostaną objęci również nauczyciele zatrudnieni w publicznych i niepublicznych: placówkach oświatowo-wychowawczych, centrach kształcenia zawodowego, branżowych centrach umiejętności, placówkach artystycznych, bibliotekach pedagogicznych, placówkach doskonalenia nauczycieli, kolegiach pracowników służb społecznych, okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich;
- uregulowanie przypadków, w których nauczyciel zachowuje albo traci prawo do wynagrodzenia za przydzielone, ale niezrealizowane godziny ponadwymiarowe oraz określenie sposobu ustalania liczby godzin ponadwymiarowych w tygodniach, w których przypadają dni usprawiedliwionej nieobecności w pracy lub dni ustawowo wolne od pracy, oraz w tygodniach, w których zajęcia rozpoczynają się lub kończą w trakcie tygodnia, a także uregulowanie szczegółowych warunków obliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

Najistotniejsze zmiany ustawowe w zakresie pragmatyki zawodowej nauczycieli

- wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe będzie przysługiwało za zrealizowane godziny zajęć, z dwoma wyjątkami:
 - a) nauczyciel zamiast przydzielonych godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych zrealizował w tym samym dniu przydzielone zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela,
 - b) niezrealizowanie przez nauczyciela przydzielonych godzin zajęć indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania nastąpiło z przyczyn nie dotyczących nauczyciela, a nauczyciel był gotów do realizacji tych zajęć;
- umożliwienie przydzielania nauczycielom praktycznej nauki zawodu i nauczycielom teoretycznych przedmiotów zawodowych godzin nadwymiarowych w wymiarze wyższym niż określony w art. 35 ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, ale wyłącznie za zgodą tych nauczycieli;
- skrócenie okresu zatrudnienia nauczyciela rozpoczynającego pracę w szkole, na podstawie umowy o pracę na czas określony, do jednego roku szkolnego.

Najistotniejsze zmiany ustawowe w zakresie pragmatyki zawodowej nauczycieli

- uregulowanie w ustawie – Karta Nauczyciela kwestii ochrony przedemerytalnej w jednolity sposób dla nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania oraz nauczycieli zatrudnionych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, z uwzględnieniem warunków wynikających z organizacji pracy szkoły; umożliwienie nauczycielom, którzy nabyli prawo do emerytury, skorzystania z urlopu dla poratowania zdrowia na leczenie uzdrowskie lub rehabilitację uzdrowską;
- wyeliminowanie przypadków przydzielania nauczycielom zastępstw za nieobecnych nauczycieli do realizacji w czasie, w którym powinni oni realizować zajęcia w ramach obowiązującego ich tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć, z wyjątkiem przypadku, gdy z przyczyn dotyczących szkoły w danym dniu nauczyciel nie mógłby zrealizować zajęć wynikających z obowiązującego go tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć w szczególnie uzasadnionych przypadkach, godziny doraźnych zastępstw będą mogły być realizowane, za zgodą nauczyciela, w czasie, w którym nauczyciel powinien realizować zajęcia na rzecz uczniów – zajęcia te nauczyciel realizuje w innym terminie przypadającym w tym samym miesiącu.
- zmieniono rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, przede wszystkim określono kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela edukacji zdrowotnej, muzyki, plastyki, terapeuty pedagogicznego.

Dodatkowo

Edukacja zdrowotna i edukacja obywatelska to wprowadzane w roku szkolnym 2025/2026 zwiastuny zmian projektowanych w ramach Reformy 26 Kompas Jutra, która będzie stopniowo wdrażana od roku szkolnego 2026/2027.

Początkowo obejmie przedszkola oraz klasy I i IV szkoły podstawowej, a rok później szkoły ponadpodstawowe. Najważniejsze informacje o reformie dostępne na specjalnie utworzonej stronie: REFORMA26.MEN.GOV.PL.

Nakłady na edukację stale rosną — od 2023 r. do 2025 r. subwencja szkolna wraz z dotacją przedszkolną wzrosła o 56%.

Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne łatwiej dostępne

Druga nowelizacja Karty Nauczyciela, dotyczy zatrudniania nauczycieli w niepublicznych jednostkach systemu oświaty. Od września takie placówki będą mogły powierzać psychologom, pedagogom, logopedom i innym nauczycielom specjalistom prowadzenie zajęć w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej również na podstawie umów cywilnoprawnych (np. umowa zlecenie, kontrakt B2B). Kluczowa zasada: wymiar tych zadań nie może przekroczyć 9 godzin tygodniowo dla danego specjalisty. Realizowane w ten sposób godziny będą wliczane do standardów zatrudnienia. Takie rozwiązanie ma rozwiązać problem braków kadrowych i przyspieszyć dostęp uczniów do profesjonalnego wsparcia, szczególnie ważnego w dobie narastających problemów psychicznych wśród młodych ludzi.

Co istotne, ustawa wprowadza też jasne kryteria: specjalista nie może być skazany ani objęty postępowaniem karnym lub dyscyplinarnym, a przede wszystkim musi mieć odpowiednie kwalifikacje. Nowe przepisy będą obowiązywać pilotażowo do 31 sierpnia 2027 roku. Po tym czasie oceniona zostanie ich skuteczność.

Inne zmiany w ustawach

Świadczenia kompensacyjne – rozszerzono grupę nauczycieli uprawnionych do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Wprowadzono możliwość przedłużenia powierzenia stanowiska na kolejną kadencję bez konkursu dyrektorowi szkoły (max czas sprawowania funkcji bez konkursu, łącznie 10 lat szkolnych).

System Informacji Oświatowej (SIO) – wprowadzono rozwiązania usprawniające:

- możliwość wcześniejszego przypisywania uczniów do oddziałów na kolejny rok szkolny,
- możliwość nadawania przez dyrektorów szkół i placówek uprawnień do przekazywania danych w SIO.

Większość zmian zaczyna obowiązywać od 1 września 2025 r., część od 1 stycznia 2026 r. (zmiany związane z nagrodami i odprawami), a te związane z Komisjami Dyscyplinarnymi i Rzecznikami dopiero za rok, czyli od 1 września 2026 roku. W przypadku przeniesienia zadania związanego z odpowiedzialnością dyscyplinarną nauczycieli do wojewodów, 31 sierpnia 2026 r. jest datą graniczną; ze względu na konieczność płynnego przejęcia toczących się postępowań, proces związany z przekazaniem zadania zostanie rozpoczęty już wcześniej, a oba organy – Wojewoda Małopolski i Małopolski Kurator Oświaty podadzą do informacji, od kiedy zawiadomienia o podejrzeniu deliktu dyscyplinarnego powinny być kierowane bezpośrednio do Wojewody Małopolskiego.

Dziękuję